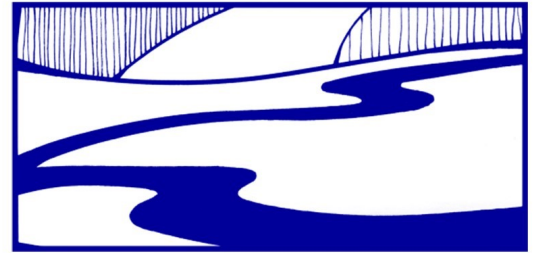

TUSSEN TWEE NETHES

ERFGOEDKRING BEVEL-KESSEL-NIJLEN

T2N - ARTIKEL 13 - APRIL 2026

De klokken van O.-L.-Vrouw Koningin van de Vrede

Sepia Marc Verreydt

PAASEIEREN RAPEN

Rudy van Nunen

PAASEIEREN RAPEN

EEN MAGISCHE OCHTEND EN EEN EEUWENOUDE SYMBOLIEK

*Veel kinderen kijken elk jaar uit naar paasmorgen. Ook bij ons was dat niet anders. Vaak waren we al vroeg uit bed – als we al hadden kunnen slapen die nacht –, met een mandje in de hand keken we vol verwachting naar buiten. Was de paashaas geweest of hadden de klokken van Rome hun werk gedaan? We stormden naar buiten en zochten in de tuin naar de zorgvuldig verstopte paaseieren. Achter struiken, onder bloempotten of gewoon in het gras — geen enkele plek was te gek. **We vonden het heerlijk!** En de volwassenen? Die leken er soms nog meer plezier in te hebben.*

Paaseieren rapen is meer dan een kinderspel. Achter deze warme traditie schuilt een lange geschiedenis waarin **religie, seizoensrituelen en praktische gebruiken** samenkomen. Doorheen de tijd kreeg het verschillende vormen en invullingen, en ging het niet alleen om zoeken in de eigen tuin, maar soms ook om activiteiten die een hele buurt of gemeenschap samenbrachten. Dat blijkt ook uit een opvallend voorbeeld dichterbij huis. In Kessel-station organiseerde de KWB rond de eeuwwisseling enkele jaren lang een **paaseierenworp** vanuit de kerktoren.

Maar waar komen die tradities eigenlijk vandaan: het rapen van paaseieren, de klokken van Rome, de paashaas en andere paasgebruiken, zoals het schilderen van eieren?

OORSPRONG VAN HET GEBRUIK

In de eerste plaats is Pasen een **christelijk feest**. Het herdenkt de verrijzenis van Jezus Christus, drie dagen na zijn kruisdood. Voor christenen staat Pasen symbool voor hoop, vergeving en nieuw leven. Die boodschap sluit nauw aan bij een ouder **joods feest**: Pesach. Tijdens Pesach herdenken joden de uittocht uit Egypte, waarbij zij na eeuwen slavernij onder leiding van Mozes bevrijd werden. In beide verhalen staat een gelijkaardig idee centraal: na lijden en opoffering volgt **bevrijding en een nieuw begin**.

Pasen valt in het **begin van de lente**, wanneer de natuur opnieuw tot leven komt. Dat is geen toeval. Het feest is verbonden met het kantelpunt tussen winter en groei. Op het Concilie van Nicea (1) in 325 werd vastgelegd dat Pasen gevierd wordt op de eerste zon-

dag na de eerste volle maan na 21 maart, het moment waarop men de lente laat beginnen. Daardoor valt Pasen **elk jaar op een andere datum**.

Lang vóór het christendom vierden mensen in deze periode al lentefeesten. Na maanden van kou en schaarste was de **terugkeer van het licht** iets om te vieren. De natuur ontwaakte, dieren werden opnieuw actief en gewassen begonnen te groeien. **Het ei** speelde daarin een belangrijke rol. In vele culturen stond het symbool voor vruchtbaarheid en nieuw leven - net zoals de natuur die opnieuw tot leven kwam.

(1) Het Concilie van Nicea (325) was een belangrijke bijeenkomst van christelijke bisschoppen waarin onder meer afspraken werden gemaakt over de berekening van de paasdatum.

Binnen het christendom kreeg datzelfde ei een diepere betekenis. Het werd een symbool voor het **graf van Christus**: gesloten en stil aan de buitenkant, maar met nieuw leven in zich. Wanneer de eierschaal wordt opengebroken, staat dat symbool voor de verrijzenis. In sommige Oosters-orthodoxe en oosters-katholieke tradities worden **eieren rood gekleurd**, als verwijzing naar het bloed van Christus. Zo komen religie en natuur samen in één krachtig beeld.

Naast die symbolische betekenis is er ook een praktische oorsprong voor het gebruik van eieren met Pasen. Tijdens de **vastenperiode** - de veertig dagen tussen Aswoensdag en Pasen - leefden gelovigen sober. Vlees, zuivel en vaak ook eieren waren verboden. Kippen bleven echter gewoon eieren leggen, waardoor er tegen het einde van de vasten een grote voorraad ontstond. Zodra Pasen aanbrak, werden die eieren gegeten, uitgedeeld of verwerkt in gerechten.

Maar daar bleef het niet bij. Sommige eieren werden **beschilderd of versierd**, andere werden verstopt. Wat begon als een praktische oplossing, groeide uit tot een speelse traditie. Tegelijk bleef de symboliek van de lente aanwezig: eieren verstopten en zoeken werd als het ware **een spel rond nieuw leven**, groei en ontdekking.

Ook in de landbouw leefde dat idee. Boeren gebruikten eierschalen om **hun akkers vruchtbaarder** te maken. In sommige streken werden versierde eieren begraven als teken van hoop op een goede oogst. Zo bleef het ei niet alleen een religieus symbool, maar ook een tastbaar teken van de kracht van de lente. Na verloop van tijd raakten al deze gebruiken steeds meer met elkaar verweven.

Ook de vorm van de paaseieren veranderde. Oorspronkelijk ging het om echte eieren, maar vanaf de 18de eeuw verschenen in Frankrijk de eerste chocolade-eieren. Het waren uitgeblazen **kippeneieren die gevuld werden met chocolade**. Daarna volgden eerst volle chocolade-eitjes, en later ook de holle. Aanvankelijk waren dat luxegoederen, enkel voor de rijken. Pas in de 20ste eeuw werden ze **voor iedereen toegankelijk** en groeiden ze uit tot het herkenbare symbool van Pasen dat we vandaag kennen.

Paaseierenworp vanuit de kerktoren van O.-L.-Vrouw Koningin van de Vrede.

Heb je over de paaseierenworp op Kessel-station nog meer informatie of foto's dan mag je die altijd aan onze Erfgoedkring bezorgen.

Wie de eieren brengt, verschilt van streek tot streek. In katholieke regio's, zoals België en Frankrijk, zijn het de beroemde klokken van Rome. Op Witte Donderdag, de dag van het Laatste Avondmaal, vertrekken volgens de traditie de **kerkklokken naar Rome**. Drie dagen lang blijft het stil. In de paasnacht keren ze terug en op zondag luiden ze opnieuw om de verrijzenis van Jezus te vieren. Voor kinderen brengen ze chocolade mee, die ze over tuinen en velden uitstrooien.

Daarnaast werd ook de **paashaas** een belangrijke figuur, vooral onder invloed van de Duitse protestantse tradities. Deze mythische haas zou eieren verstoppert voor kinderen die zich goed hadden gedragen. In de 19^e eeuw sijpelde zijn bestaan dan door naar Nederland en de Angelsaksisch landen. Na de Tweede Wereldoorlog deed de paashaas ook bij ons langzaam zijn intrede en slaagde erin het monopolie van de paasklokken te doorbreken.

Aquarel uit de kleurrijke kindertijd van Marc Verreydt, Pasen 1967.

Bladmuziek: "Bom, bam, beieren"

In de loop der jaren heeft de traditie van het paaseieren zoeken zich voortdurend ontwikkeld, waarbij hedendaagse gebruiken zoals de paaseierenworp zijn ontstaan. Op sommige plaatsen gebeurt dat vanuit een kerktoeren, elders via een klokconstructie die aan een hijskraan wordt opgehangen. Ook binnen onze gemeente, meer bepaald in Kessel-Station, organiseerde de KWB rond de eeuwwisseling enkele jaren lang op paaszondag een paaseierenworp vanuit de kerktoeren van O.-L.-Vrouw Koningin van de Vrede. Deze activiteit maakt echter inmiddels deel uit van het verleden.

Of het nu in de tuin is of vanop een kerktoeren: paaseieren rapen blijft een traditie die generaties met elkaar verbindt en elk jaar opnieuw voor plezier en verwondering zorgt.

Vrolijk Pasen!

Wist je dat...? Paaswoorden en uitdrukkingen uitgelegd

- **Beloken Pasen** is de eerste zondag na Pasen en vormt de afsluiting van de paasweek. Het woord “beloken” komt van *beluiken*, het tegenovergestelde van *ontluiken*, en betekent “sluiten” — zoals je ook luiken sluit.

- Ook de uitdrukking “**vijgen na Pasen**” vindt haar oorsprong in diezelfde periode. Tijdens de vasten mochten vroeger geen vlees, zuivel of eieren gegeten worden. Gedroogde vijgen waren daarom een belangrijk voedingsmiddel. Maar zodra Pasen aanbrak, veranderde dat volledig. De vasten was voorbij en er kwam opnieuw overvloed op tafel. Vijgen waren plots niet meer nodig en bleven liggen. Wie er dan nog mee afkwam, kwam te laat. Zo ontstond de uitdrukking “vijgen na Pasen”, voor iets dat geen nut meer heeft omdat het te laat komt.

- Nog een bekende uitdrukking is “**als Pasen en Pinksteren op één dag vallen**”. Daarmee bedoelen we dat iets nooit (of bijna nooit) zal gebeuren. Pinksteren valt namelijk altijd 50 dagen na Pasen, meestal in mei of juni. Omdat de datum van Pasen elk jaar verschuift, verschuift Pinksteren mee — maar ze vallen nooit samen. Daarom gebruiken we die uitdrukking voor iets dat eigenlijk niet zal gebeuren.

BRONVERMELDING

Webpagina's:

- Histories. "Wie zoekt, die vindt – paaseieren rapen". <https://histories.be/ritueel/paaseieren-rapen>
- Historiek.net. "Paaseieren en de paashaas – Oorsprong van de traditie". <https://historiek.net/paaseieren-paashaaskortegeschiedenis/148282/>
- Yannick la Gordt Dillie. "Waarom zoeken we eigenlijk paaseieren?". <https://www.plusonline.nl/feestdagen/waarom-zoeken-we-eigenlijk-paaseieren>
- Histories. "Vieren dat Jezus herrezen is – Pasen". <https://histories.be/ritueel/pasen/>
- IsGeschiedenis. "De oorsprong van het paasei". <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/oorsprong-van-het-paasei>
- IsGeschiedenis. "De oorsprong van het paashaas" <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/de-oorsprong-van-de-paashaas>

AUTEUR INFO

Rudy Van Nunen (°1960).

Tijdens zijn jeugd groeide zijn fascinatie voor het vestingbouwkundig erfgoed en de Eerste Wereldoorlog, later breidde hij zijn kennis over de lokale geschiedenis verder uit in de schoot van de voormalige Kesselse vereniging Culturalia. Momenteel is hij actief lid van de Gidsenwerking Fort Kessel, Simon Stevin Vlaams Vestingbouwkundig genootschap en de Erfgoedkring Tussen Twee Nethes.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

REDACTIE

Annelies Tack

VORMGEVING

Marc Verreydt

- Kerknet.be. "Woorden met wortels". <https://www.kerknet.be/heilige-laurentiusparochie-lokerenmoerbeke/artikel/woorden-met-wortels-15>
- Wikipedia. "Beloken Pasen". https://nl.wikipedia.org/wiki/Beloken_Pasen
- Onze Taal. "Als Pasen en Pinksteren op één dag vallen". <https://onzetaal.nl/schatkamer/lezen/uitdrukkingen/als-pasen-en-pinksteren-op-n-dag-vallen>

Artikels en/of Boeken:

- Bock, E., "De jaarfeesten als kringloop door het jaar: Advent, Kerstmis, Driekoningen, Lijdenstijd, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren, Johannes- en Michaelstijd, Christofoor", Zeist, 1990.
- Indestege, L., 'Paaseieren', in: Limburgs Volkskundig Genootschap, Lapjesproef voor drie zussen, Concentra Media nv, Haselt, 2004, p. 197-198.
- Steenbergen, F. van, Het landschap van het Rijk Gods: van Aswoensdag tot Pinksteren, Halewijn, Antwerpen, 2010.
- Veer, J. van der, 'Eieren eten en naar de paasklokken luisteren', Traditie. Tijdschrift over alledaagse dingen, tradities en rituelen 11 (2005), 1, p. 26-31.
- Geybels, Hans. "Heiligen en tradities in Vlaanderen, lente en zomer". Davidsfonds 2017.

Illustraties:

- Oude wenskaarten: verzameling Rudy Van Nunen
- Afbeelding liedje "bim, bam, beieren": verzameling Rudy Van Nunen
- Foto paaseieren schilderen: Freepik.com-vrije foto
- Foto paasei hangend in boom: Huis van Alijn
- Foto paaseierenworp Kessel-Station: Verzameling K.W.B. Kessel-Station

CONTACT

Erfgoedkring Tussen Twee Nethes

Bevel-Kessel-Nijlen

www.tussentweenethes.be

tussentweenethes@gmail.com

P.A. Rudy Van Nunen